

‘Akoestiek is geen sluitpost’

Tekst
Beeld

Bureau Bax
Jelle Vans (Fountain Plaza en Makisu Ma), Tegendraads (Lovano), Satchmo (Satchmo) en
Delphine Chevalier (Escobar)

Akoestisch spanplafond, Lovano, Veldhoven, King Kongs, foto: Tegendraads

Ratelende koffiemachines, kletterend bestek en lachende gasten. Gezellige drukte in een café of restaurant is leuk, behalve als de herrie ervoor zorgt dat je elkaar niet kunt verstaan. Slechte akoestiek kan enorme gevolgen hebben voor een zaak. Alexandra Pustianu, interieurarchitect en partner bij Ncbham: “Mensen mijden horeca met een slechte akoestiek. Ze voelen zich er niet prettig.”

Goede akoestiek is essentieel voor een bar of restaurant. “Het is net zo belangrijk als licht, geur, materiaalgebruik en design. Het is onderdeel van de gebruikerservaring,” zegt Pustianu van het Belgische Ncbham. Toch merkt Martijn Gosen, eigenaar van Nederlandse ontwerp bureau King Kongs, dat het belang van goede akoestiek vaak wordt onderschat door opdrachtgevers. “Soms hebben opdrachtgevers de neiging om de akoestische oplossingen als sluitpost op te nemen in hun begroting en dan worden ze aan het eind van de rit weg bezuinigd. Als de zaak opengaat, komen de klachten; gasten kunnen elkaar slecht horen en moeten heel hard praten om zich verstaanbaar te maken. Achteraf moeten alsnog maatregelen genomen worden om de akoestiek te verbeteren. Dit is meestal duurder en esthetisch minder mooi,” vertelt Gosen. “Wij benadrukken daarom al in de eerste gesprekken dat het verstandig is om budget te reserveren voor akoestische maatregelen.”

Geluidsbalans

Een bar of restaurant opent vaak in een bestaand pand. Het gaat dus in veel gevallen om renovaties. Van kleine pijpenlaatjes tot voormalige fabriekshallen; iedere ruimte is anders. “We beginnen altijd met een analyse van de ruimte. Daarbij wordt meteen gekeken

naar de akoestiek. Is er veel beton, zijn er veel ramen? Dat zijn harde materialen die leveren veel vibratie op. Een hoge ruimte geeft veel galm,” zegt Pustianu. Afhankelijk van de ruimte wordt gekozen voor oplossingen om de juiste geluidsbalans te vinden. Voor Pustianu begint dat al met de plattegrond. “We proberen ruimtes zo te verdelen dat er prettige zitgedeeltes ontstaan, waar weinig geluidshinder is.” Bij ieder ontwerp wordt gekeken welke akoestische maatregelen daarvoor nodig zijn.

Banken met ruggen voorzien van geluidsabsorberend foam, Fountain Plaza, Zaventem, Ncbham, foto: Jelles Vans

Op maat gemaakt

King Kongs heeft goede ervaringen met akoestische spanplafonds. “In Veldhoven hebben we in december restaurant Lovano opgeleverd. Dat was een voormalig woonhuis waar later een bruin café in was gevestigd. Voor het restaurant is er een nieuw deel aangebouwd met veel staal en glas. In verband met duurzaamheid hebben wij gekozen voor een tegelvloer. Al met al een combinatie van veel harde materialen,” legt Gosen uit. “Om een prettige akoestiek te creëren, hebben wij over de hele oppervlakte een akoestisch spanplafond aan laten brengen. Daarnaast hebben we gekozen voor vitrage en gestoffeerde meubels die ook bijdragen aan demping van het geluid.”

Ook de ontwerpers van Ncbham kiezen voor een combinatie van maatregelen. “We werken vaak met akoestisch spuitwerk op de plafonds. Van alle beschikbare oplossingen die er zijn, kan dit worden gezien als een van de meest relevante. Het absorbeert veel storende geluiden, je behoudt de hoogte en de uitstraling van de ruimte en de prijs is goed,” zegt Pustianu. Een project waarbij het bureau dit toepaste is Fountain Plaza in Zaventem. Voor dit restaurant bedachten de ontwerpers op maat gemaakte banken. “Deze banken hebben ruggen van speciaal foam dat geluid absorbeert. We hebben de banken op zo’n manier geplaatst dat het restaurant verdeeld wordt in kleine intieme ruimtes. Daarnaast hebben we hier ook verlichtingselementen die bijdragen aan een betere akoestiek. Het materiaal waarvan ze gemaakt zijn heeft geluidsabsorberende eigenschappen en de relatie tussen de koepelvorm en de grootte (1m diameter) draagt ook bij aan het absorberen van het geluid en het behouden van het akoestische comfort in de ruimte.”

Sfeervolle toevoeging

Niet alle oplossingen zijn overal geschikt. Zo vertelt Gosen dat hij bij het ontwerp van Satchmo aan het Rokin in Amsterdam een wandpaneel heeft toegepast. “Daar ben ik over het algemeen niet zo’n fan van in horeca, omdat het nogal kwetsbaar is. In een bar of café gaan mensen soms tegen een muur aanhangen. Daar is zo’n wandpaneel niet tegen bestand. Maar Satchmo is een luxe restaurant daar past zo’n wand-

paneel juist heel goed. We hebben een grafische print op het paneel aangebracht en met de juiste belichting ontstaat een bijzonder effect. Zo geeft het iets extra’s aan de ruimte.”

Een ander voorbeeld van een akoestisch element is een houten scheidingswand die Ncbham gebruikte bij het ontwerp van sushirestaurant Makisu Ma. “Het restaurant is klein en er komen veel jongeren. Bovendien bedienen ze ook veel afhaalklanten. Er is dus veel herrie,” vertelt Pustianu. “We hebben hier gekozen voor akoestisch spuitwerk op de muren met een natuurlijke uitstraling. Daarnaast staan er verschillende houten scheidingswanden, die niet alleen geluiddempend zijn, maar ook zorgen voor sfeer.”

(DE HOUTEN SCHEIDINGSWANDEN ZIJN GELUIDDEMPEND EN ZORGEN VOOR SFEER)

Specialisten

Het aantal akoestische oplossingen neemt de laatste jaren flink toe. “Wij proberen te vermijden om alleen in bestaande, kant-en-klare opties te denken. We onderzoeken akoestische producten vaak eerst zelf: ‘Werk dit wel? Of juist niet?’. Soms is het nodig om met een eigen

Houten scheidingswand, Makisu Ma, Ncbham, foto: Jelles Vans

Wandpaneel met print, Satchmo, Amsterdam, King Kongs, foto: Satchmo Amsterdam

oplossing te komen. In veel gevallen dragen wij die zelf aan, maar als het te specialistisch wordt, roepen we de hulp in van een akoestisch bureau,” vertelt Pustianu.

Ook bij King Kongs werken ze vaak samen met akoestisch specialisten. “Wij hebben zelf niet altijd de technische kennis om tot de beste oplossing te komen,” zegt Gosen. “Wat we essentieel vinden is dat de akoestische oplossingen het esthetisch ontwerp niet in de weg zitten. Zo hebben we in Amsterdam het ontwerp gedaan van Escobar. Deze gastrobar zit in een voormalig badhuis, een enorme hoge ruimte van wel vijf tot zes meter hoog. Die hoogte wilden we behouden, zonde om daar een verlaagd plafond in te zetten. Maar de galm wilden we kwijt. We hebben daar akoestisch spuitwerk laten aanbrengen op het plafond.”

Apparatuur

Wanneer het gaat over akoestiek in horeca, wordt al gauw gedacht aan muziek en verbaal

geluid van de gasten. Maar Pustianu wijst erop dat er veel meer geluiden zijn in een bar of restaurant die kunnen bijdragen aan een te rumoerige atmosfeer. “Denk aan keukenapparatuur, kof-fiemachines en andere achtergrondgeluiden. Als er te veel herrie is, voelen klanten zich niet prettig.” Daarom denken de ontwerpers van Ncbham niet alleen mee over het interieur en de inrichting, maar adviseren ze ook over bijvoorbeeld keukenapparatuur. “Open of halfopen keukens zijn steeds gangbaarder in horeca. De keuze voor apparatuur in de keuken is dus heel belangrijk. Natuurlijk heeft een kok daar zelf ook ideeën over. Soms gaan we

samen met een kok op pad om apparatuur te bekijken. Op die manier proberen we het totaalaantal decibel dat geproduceerd wordt zo laag mogelijk te houden.”

Akoestisch spuitwerk, Escobar, Amsterdam, King Kongs, foto: Delphine Chevalier